

PROFIELSCHETS

RAAD VAN COMMISSARISSEN

Inleiding

Professionalisering van het corporatiebedrijf, schaalvergroting, de uitdagingen van een snel veranderende markt en de bijzondere positie van de corporatie “tussen publiek en privaat”: het zijn allemaal redenen waarom er steeds hogere eisen aan de raden van commissarissen worden gesteld. Waar men ziet dat de directeur-bestuurder zich aanpast aan nieuwe marktposities, gaat beantwoorden aan de eisen van modern management – kortom professionaliseert – mag de commissaris niet achterblijven. De kwaliteit van het toezicht moet gelijke tred houden met die van de directeur-bestuurder.

Een prima instrument om de kwaliteit van het toezicht te waarborgen is een profielschets voor de Raad van Commissarissen.

De profielschets is geen statisch gegeven. De omgeving en de activiteiten van corporaties veranderen en daarom zal periodiek (bijvoorbeeld 1x per jaar) moeten worden gezien of het profiel nog wel past op de praktijk.

De functie van de Raad van Commissarissen

In deze profielschets wordt eerst ingegaan op de achtergronden en bevoegdheden van de Raad van Commissarissen binnen het kader van de regelgeving. Vervolgens wordt ingegaan op de kwaliteitsprofielen van de Raad van Commissarissen.

De Raad van Commissarissen is met de invoering van het BBSH als een intern toezichthoudend orgaan verplicht gesteld.

Voor de Raad van Commissarissen is in het BBSH een aantal minimum eisen gesteld.

Deze zijn:

- in staat zijn het toezicht voortdurend uit te oefenen;
- bevoegd zijn tot het nemen van maatregelen, die voor uitoefening van dat toezicht nodig zijn en daartoe de uitvoering van besluiten van het bestuur kan schorsen;
- niet gehouden zijn over zijn handelingen verantwoording aan het bestuur af te leggen;
- het verlenen van opdracht tot onderzoek door een Register Accountant.

De Raad van Commissarissen houdt primair toezicht, daarnaast kunnen aan dit orgaan advies en/of goedkeuringsbevoegdheden worden toegekend. Dit betekent dat de Raad van Commissarissen met name een interne controlefunctie heeft, een interne controlefunctie die de procedurele zuiverheid van de besluitvorming van het bestuur moet beoordelen.

Binnen de woningcorporatie zijn drie belangen te onderscheiden, te weten: het volkshuisvestelijk belang, het bewonersbelang en het bedrijfsbelang. De afweging tussen deze belangen wordt door de directeur-bestuurder gedaan en wordt bewaakt door de Raad van Commissarissen.

Algemeen kwaliteitsprofiel

Uitgangspunt voor de bezetting van de Raad van Commissarissen is, dat zij uit generalisten bestaat die gezamenlijk een multidisciplinair team vormen. Voor de integrale besluitvorming zijn leden nodig die een aandachtsgebied hebben, maar bovenal een helikopterview.

Van de leden wordt besluitvaardigheid en resultaatgerichtheid verwacht. Zij moeten in staat zijn scherpe discussies collegiaal te voeren. Zij moeten weten waarop zij dienen te sturen en de juiste vragen kunnen stellen.

De leden beschikken over de volgende nader geformuleerde kwaliteiten:

- het hebben van een helicopterview, analytisch vermogen en het kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken;
- het in hoofdlijnen kunnen functioneren als een klankbord voor de directeur-bestuurder voor diverse (deel-)terreinen van beleid;
- het hebben van kennis en ervaring in bestuurlijke besluitvormingsprocessen;
- het inzicht hebben in strategische afwegingsprocessen;
- het kunnen werken in teamverband;
- het hebben van een algemene interesse voor de samenleving en de volkshuisvesting;
- beschikken over eigenschappen als discussievaardigheid, vergadervaardigheid, besluitvaardigheid en communicatievaardigheid.

Het functioneren van de Raad van Commissarissen staat of valt met de objectiviteit en onafhankelijkheid van de commissarissen. De Raad van Commissarissen dient zodanig te zijn samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar en het bestuur onafhankelijk en kritisch opereren. Om dit te kunnen garanderen zal de Raad van Commissarissen bij benoemingen hier nadrukkelijk naar moeten kijken.

Bezetting van de Raad van Commissarissen

Binnen de Raad van Commissarissen zullen naast het vooral generalist zijn de navolgende disciplines/deskundigheden aanwezig zijn:

- volkshuisvestelijk/ruimtelijke ordening;
- financieel-economisch;
- juridisch;
- bedrijfskundig/organisatiekundig;
- Marketing/commercieel;
- Sociaal-maatschappelijk.

Van ieder lid van de Raad van Commissarissen wordt verwacht dat hij of zij de ontwikkelingen ten aanzien van zijn of haar kennisgebied weet te vertalen naar de volkshuisvesting en naar de woningstichting in het bijzonder.

Voorstelbaar is dat bepaalde kennisgebieden gecombineerd voorkomen in een persoon. Dit betekent dan ook, dat bij de samenstelling van de Raad van Commissarissen vooral gekeken wordt of de totale groep op bovengenoemde kennisgebieden voldoende in huis heeft.

Daarnaast zal de voorzitter (en zijn plaatsvervanger) niet zozeer inhoudelijke deskundigheid, maar met name capaciteiten moeten hebben om leiding te geven aan de Raad van Commissarissen.

Kwaliteitsprofielen

A. *Kwaliteitsprofiel voorzitter*

Voor de voorzitter zijn de volgende functiekenmerken geformuleerd:

- (actief) agenda vormen en bewaken;
- stimuleren en afremmen van de discussie waar nodig;
- bewaken van het beleid;
- schakelen tussen de Raad van Commissarissen en de directeur-bestuurder;
- het organiseren van de collegiale besluitvorming in de Raad van Commissarissen;
- waar nodig onderhouden van externe contacten.

De voorzitter beschikt over de volgende kwaliteiten:

- uitstekende sociale en communicatieve vaardigheden;
- kennis van bestuurlijke besluitvormingsprocessen;

- ruime bestuurlijke ervaring;
- oog voor de managementtaken van de directeur-bestuurder;
- kunnen omgaan met belangentegenstellingen;
- motiverend en spreekvaardig;
- brede maatschappelijke belangstelling, is bij voorkeur bekend met de plaatselijke/regionale politieke en maatschappelijke verhoudingen.

B. *Kwaliteitsprofiel overige leden van de Raad van commissarissen*

De aandachtsgebieden van de leden van de Raad van Commissarissen richten zich met name op de eerdergenoemde disciplines/deskundigheden (volkshuisvestelijk/ruimtelijke ordening, financieel-economisch, juridisch, bedrijfskundig/organisatiekundig, marketing/commercieel en sociaal-maatschappelijk).

De leden van de Raad van Commissarissen beschikken over de navolgende kwaliteiten:

- de corporatie bestuurlijk in grote lijnen kunnen volgen;
- kennis, ervaring en inzicht betrekking hebbend op de eerdergenoemde disciplines/deskundigheden (volkshuisvestelijke/ruimtelijke ordening, financieel-economisch, juridisch, bedrijfskundig/organisatiekundig, marketing/commercieel en sociaal-maatschappelijk);
- visie op (toekomstige) rollen van de corporatie binnen de volkshuisvesting in relatie tot maatschappelijke ontwikkelingen en doelgroepontwikkelingen;
- communicatieve en sociale vaardigheden;
- ervaring met politieke en bestuurlijke besluitvormingsprocessen en onderhandelingen;
- gevoel voor verhoudingen tussen partijen;
- een breed netwerk aan contacten.

Herbenoeming

Herbenoeming van commissarissen mag geen automatisme zijn en moet steeds zorgvuldig overwogen worden. Leidraad bij deze overweging is het functioneren van de commissaris in de afgelopen periode en de profielschets van de raad.